

نامه‌ای برادرانه

تألیف:

خالد بن هدّوب المهیدب

ترجمه:

إسحاق دبیری رحمه الله

عنوان کتاب:	نامه‌ای برادرانه
تألیف:	خالد بن هذّوب المهدب
ترجمه:	إسحاق دبیری رحمة الله
موضوع:	اخلاق اسلامی - مواعظ و حکمت‌ها
نوبت انتشار:	اول (دیجیتال)
تاریخ انتشار:	آبان (عقرب) ۱۳۹۴ شمسی، ۱۴۳۶ هجری
منبع:	کتابخانه عقیده www.aqeedeh.com

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.
www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

ایمیل:

سایت‌های مجموعه موحدین

www.aqeedeh.com

www.mowahedin.com

www.islamtxt.com

www.videofarsi.com

www.shabnam.cc

www.zekr.tv

www.sadaislam.com

www.mowahed.com

contact@mowahedin.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فهرست مطالب

فهرست مطالب.....	أ
مقدمه مترجم:.....	۱
مقدمه مؤلف.....	۳
وصیت‌ها.....	۵
۱- ترغیب و تشویق رفتن به نماز جماعت.....	۵
۲- فضل محافظت بر سنت‌های راتبه.....	۵
۳- اذکار و أوراد بعد از هر نماز.....	۶
۴- دعائیکه در آخر تحیات گفته می‌شود.....	۸
۵- ترغیب بر راست کردن صف نماز.....	۸
۶- ترغیب بر محافظت کردن به نماز وتر و نماز ضحی.....	۹
۷- ترغیب بر زود رفتن به مسجد برای نماز.....	۱۰
۸- آداب و امتیازات روز جمعه.....	۱۱
۹- فضیلت تشییع جنازه و نماز بر آن و چگونگی نماز میت.....	۱۴
۱۰- ترغیب به دادن زکات.....	۱۶
۱۱- قصه و پند و اندرز.....	۱۷
۱۲- خطر سود و کسب حرام.....	۱۸
۱۳- روزه رفتن روزهای سفید ۱۳، ۱۴، ۱۵.....	۱۹

- ۱۴- روزه‌ روزهای با فضیلت ۱۹
- ۱۵- فضیلت عمره در ماه مبارک رمضان ۲۱
- ۱۶- ترغیب بر عجله کردن در ادای فریضه حج ۲۱
- ۱۷- سنتی که فراموش شده است ۲۱
- ۱۸- ترغیب بر صلۀ رحم کردن ۲۲
- ۱۹- ترغیب بر حفظ و تلاوت قرآن کریم ۲۳
- ۲۰- دوست و رفیق صالح و نیکوکار داشتن ۲۳
- ۲۱- فضیلت رواج دادن سلام ۲۴
- ۲۲- فضیلت حفظ ده آیه از سوره الکهف ۲۴
- ۲۳- فضیلت حفظ سوره تبارک (الملک) ۲۵
- ۲۴- بشارت به کسیکه اطاعت خدا و رسول خدا ﷺ کند ۲۵
- ۲۵- انذار و اخطار از جمع آوری و گرفتن عکس ۲۶
- ۲۶- احسان و نیکی به همسایگان ۲۷
- ۲۷- انذار و اخطار از مصافحه کردن با زنه‌های نامحرم ۲۷
- ۲۸- اذکاری که قبل از خواب گفته می‌شود ۲۸
- ۲۹- انذار و اخطار از بدعت و أصحاب و پیروانان آن ۲۹
- ۳۰- توقفی کوتاه ۳۱
- ۳۱- انذار در مورد بلندکردن لباس (شلوار و قمیص) ۳۱
- ۳۲- انذار و اخطار از استعمال دخانیات ۳۳
- ۳۳- انذار و اخطار از استعمال طلا برای مردان ۳۳
- ۳۴- انذار و اخطار از فاسق و کافر کردن دیگران ۳۴
- ۳۵- تهدید بر کسانی که دانش را برای دنیا یاد می‌گیرند ۳۴
- ۳۶- ترغیب بر حضور مجالس علم و ذکر و دانش ۳۵
- ۳۷- ترغیب در دعای: ثابت کردن قلب بر دین اسلام ۳۵

- ۳۸- ترغیب بر عجله کردن در ازدواج..... ۳۶
- ۳۹- انذار و اخطار از شنیدن ترانه و موسیقی و دلایل تحریم آن ۳۶
- ۴۰- ترغیب بر بهره‌برداری از وقت ۳۷
- ۴۱- ترغیب بر حفظ چشم از نامحرم و ناموس مردم..... ۳۸
- ۴۲- یکی از نواقض اسلام ۳۸
- ۴۳- انذار و اخطار از تراشیدن ریش و دلایل تحریم آن ۳۹
- ۴۴- ترغیب بر حفظ زبان از هر آفت و بلا ۴۰
- ۴۵- ترغیب بر انکارکردن منکر و هر کار زشت و ناپسند ۴۱
- ۴۶- حقیقت دینداری ۴۲
- ۴۷- دعای همّ و غم و أندوه ۴۲
- ۴۸- وجوب اجابت دعوت عروسی ۴۳
- ۴۹- یاد آوری: ۴۴
- ۵۰- خاتمه و پایان نصیحت و فائده‌ها ۴۴

مقدمه مترجم:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى أما بعد:

پس از سپاس و ستایش پروردگار جهانیان و سلام و درود بی پایان بر روان پاک خاتم پیامبران محمد بن عبدالله و آل مطهر و صحابه جان فدای او، بدانیم که بهترین زیورها دانش بشمار میرود، و این کتاب که «رسالة أخوية» «نامه‌ای برادرانه» نام دارد، و برادر محترم خالد بن هدّوب المهبذب آن را نوشته، به خوانندگان عزیز و امت فارسی زبان جهان اسلام تقدیم می‌داریم، و این کتاب را به اینخاطر برای ترجمه انتخاب نمودیم که با وجود کم حجمی آن، شامل پنجاه فائده از آداب مهم اسلام است که هر مسلمان باید آنها را بداند، و بدین ترتیب خواستیم به اسلام خدمتی کرده باشیم، زیرا دانستن بیشتر این فائده‌ها بر مسلمانان واجب است.

قابل ذکر است که در بعضی جاها مسائل غیر واضح را بطور مختصر شرح داده ایم تا خواننده محترم آن را فهمیده و اشکالی در ذهن او نماند. در پایان امیدواریم این ترجمه مورد قبول درگاه پروردگار قرار گرفته و مورد پسند خواننده محترم قرار گیرد.

ریاض

محرم الحرام ۱۴۱۱ هـ ق

إسحاق دبیری رحمته

مقدمه مؤلف

این خطبه حاجت است که رسول اکرم صلی الله علیه و آله با آن مجالس و درس‌های را افتتاح می‌فرمودند.

«إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلله فلا هادي له وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمداً عبده ورسوله».

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ۱۰۲].

«ای اهل ایمان، از خدا بترسید چنانکه شایسته خدا ترس بودن است، پیوسته بیاد او باشید و شکر نعمتش را بجای آرید تا نمیرید جز بدین اسلام».

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِءَ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ [النساء: ۱].

«ای مردم، بترسید از پروردگار خود، آن خدائی که همه شما را از یک تن بیافرید، و هم از آن جفت او را خلق کرد، و از آن دو تن خلقی بسیار از مرد و زن در اطراف عالم برانگیخت، و بترسید از آن خدائیکه بنام او از یکدیگر مسئلهت و درخواست می‌کنید - خدا را در نظر آرید - و در بارهٔ ارحام کوتاهی نکنید که همانا خدا مراقب اعمال شماست».

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾﴾ [الأحزاب: ۷۰-۷۱].

«ای کسانی که ایمان آوردید، متقی و خدا ترس باشید، و همیشه بحق و صواب سخن بگوئید، تا خدا اعمال شما را بلطف خود اصلاح فرماید، و از گناهان شما درگذرد و هرکه خدا و رسول را اطاعت کند البته به سعادت و پیروزی بزرگ نائل گردیده است.»

أما بعد:

برادر محترم این نامه متواضع که شامل است از پنجاه فائده، و آنهم عبارتند از وصیتنامه‌ها و راهنمائی‌های جمع شده از دین مبین اسلام، به تو هدیه می‌کنم، و دست به کار شدم که این نامه حد الإمكان و بقدر استطاع اقتباس و تصدیق و استشهداد شده باشد از آنچه صحیح و ثابت است از رسول الله ﷺ و أقوال سلف و نیاکان و پیشینیان امت محمدی. و از خداوند تعالی به أسماء و صفات والای او مسئلت دارم تا کسی که این نامه را بخواند منفعت دهد، و در توزیع و نشر آن کمک کند پاداش نیک دهد.

و این عمل متواضع را خالصاً برای وجه و رضای خودش قرار دهد. و اخیراً آنچه در این کار صواب و صحیح است از خداوند است، و آنچه خطا و اشتباه است از من و از شیطان است.

و آخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین و صلی الله وسلم علی نبینا محمد و علی آله و صحبه و سلم.

أبو مصعب

وصیت‌ها

۱- ترغیب و تشویق رفتن به نماز جماعت

بر ادای نماز جماعت در مسجد محافظت کن، زیرا رسول الله ﷺ فرمودند: «من حافظ علیها كان له عند الله عهد أن يدخله الجنة». [مالک، أحمد، أبوداود، النسائی، ابن ماجه]. کسی که بر نماز جماعت در مسجد محافظت نماید خداوند عهد و پیمان نموده است که او را وارد بهشت نماید.

۲- فضل محافظت بر سنت‌های راتبه

بر سنت‌های راتبه محافظت کن و آنها عبارتند از: دو رکعت قبل از صبح، چهار رکعت قبل از ظهر، و دو رکعت بعد از آن، دو رکعت بعد از مغرب، و دو رکعت بعد از عشاء (خفتن).

چنانچه رسول اکرم ﷺ می‌فرماید: «مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ لِلَّهِ كُلَّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ فَرِيضَةٍ إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ». [مسلم]. «هر بنده مسلمان در هر شبانه روز دوازده رکعت نماز نافله (سنت) بدون نمازهای فرض بخواند خداوند برای او خانه‌ای در بهشت می‌سازد، یا خانه‌ای در بهشت برای او ساخته می‌شود».

تلاش کن تا نماز سنت را در خانه بخوانی زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرماید: «صَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ، فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ مَتَّفَقٌ عَلَيْهِ». [النسائی وابن خزيمة، وصحیح الألبانی].

«ای مردم! در خانه‌هایتان نماز بخوانید زیرا بهترین نماز انسان آن است

که در خانه خوانده شود مگر نماز فرض - که خواندن آن در مسجد بهتر است»^(۱).

از شیخ الإسلام ابن تیمیة در مورد کسی که همیشه سنت‌ها را ترک می‌کند پرسیده شد، وی فرمود: کسی که بر ترک سنت‌ها اصرار ورزد دلیل بر این است که دین او ناقص است و گواهی او پذیرفته نمی‌شود. [ابن تیمیة ۱۲۳/۲۳].

۳- اذکار و أوراد بعد از هر نماز

اذکار و أوراد وارده همیشه بعد از هر نماز بخوان، و با این کار به رسول اکرم ﷺ تأسی و اقتداء کن.

این اذکار عبارتند از: بعد از هر نماز سه بار استغفر الله بگوئید:

بعد از آن «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَمَنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ» سپس بگوئید: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» سپس: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»، سپس: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ لَهُ النُّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ» سپس: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ».

سپس: «اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ» یعنی: هیچ ثروتمندی ثروتش به او نفع نمی‌رساند، بلکه تمامی خلق فقیر بسوی خدای عزوجل هستند.

سپس بگوئید: «سبحان الله»، سی و سه بار، و «الحمد لله» سی و سه بار، و

۱- یعنی نمازهای سنت را در خانه بخوانید تا اینکه از ریاء و سُمعت دور بوده اجر و پاداش بیشتری ببرید.

«الله أكبر» سی و سه بار، سپس: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» سپس «آیه الکرسی» را بخوانید و آنهم: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: ۲۵۵].

«خدای یکتاست که جز او خدائی نیست، زنده و پاینده است، هرگز او را کسالت خواب فرا نگیرد، تا چه رسد که خواب رود، اوست مالک آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است، کرا این جرأت است که در پیشگاه او بشفاعت برخیزد، مگر به فرمان او، علم او محیط است بآنچه پیش نظر خلق آمده است، و آنچه سپس خواهد آمد، و خلق به هیچ مرتبه علم او احاطه نتواند کرد، مگر به آنچه او خواهد، قلمرو علمش از آسمانها و زمین فراتر است، و نگهبانی زمین و آسمان بر او آسان و بی زحمت است، چه او دانای بزرگوار و توانای با عظمت است.»

سپس این سورها را بخوانید:

سوره الإخلاص ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ۱]. سوره الفلق ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ [الفلق: ۱]. سوره الناس ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ [الناس: ۱].

این سوره‌ها را در نماز صبح و نماز مغرب سه بار تکرار کنید، این بهتر است.^(۱)

۱- این را شیخ عبدالعزیز بن باز مفتی عام عربستان سعودی گفته است که تکرار آن سه

سپس پناه بخواهید از خداوند از آنچه رسول اکرم ﷺ پناه خواسته‌اند چنانکه از سعید بن ابی وقاص رضی الله عنه روایت است که رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمُرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ». [البخاري].

«إلهی! از بخل، ترس، بزدلی، کهنسالی که مرا به ذلت بکشد، فتنه دنیا و عذاب قبر به تو پناه می‌برم.»

۴- دعائیکه در آخر تحیات گفته می‌شود

این دعاء را حفظ کن و در نمازت آن را بخوان:

«عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رضی الله عنه أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله و سلم عَلَّمَنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِي صَلَاتِي قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفُرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ» [متفق عليه].

«از ابی بکر الصدیق رضی الله عنه روایت است که فرمودند: به رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم گفتم: مرا دعائی بیاموز که آن را در نمازم بخوانم، رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: بگو: خدایا من بخودم بسیار ستم کردم و گناهان را بجز تو کسی دیگر نمی‌بخشد، مرا مغفرتی از جانب خودت بیامرز و رحمتت را شامل حال من گردان زیرا تو بخشنده و مهربانی.»

۵- ترغیب بر راست کردن صف نماز

هنگامی که در نماز جماعت می‌ایستی کففت را به کتف رفیقت و کعب

خود را به کعب (شتالنگ) رفیق کناری‌ات بچسبان زیرا این سنت متروکی است که بسیاری از مردم بجز عده معدودی آن را در این زمان ترک کرده‌اند: چنانکه در حدیث نعمان بن بشیر روایت شده است: «أَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى النَّاسِ بِوَجْهِهِ فَقَالَ: أَفِيمُوا صُفُوفَكُمْ ثَلَاثًا وَاللَّهِ لَثُقِيمَنَّ صُفُوفَكُمْ أَوْ لِيُخَالِفَنَّ اللَّهُ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ قَالَ فَرَأَيْتَ الرَّجُلَ يَلْزِقُ مَنَكِبَهُ بِمَنَكِبِ صَاحِبِهِ وَكَعْبَهُ بِكَعْبِهِ» [متفق علیه].

«رسول اکرم ﷺ با چهره بسوی مردم متوجه شد و سه مرتبه فرمود: صف‌هایتان را برابر و راست کنید، سوگند به خدا اگر صف‌هایتان را برابر و راست نکنید خداوند میان دل‌هایتان اختلاف می‌اندازد، نعمان می‌فرماید: یاران رسول اکرم ﷺ را دیدم که هر کدام کتفش را به کتف فرد کناری اش و کعبش را به کعب او می‌چسپاند».

۶- ترغیب بر محافظت کردن به نماز وتر و نماز ضحی

بر نماز وتر محافظت کن زیرا نماز وتر از سنت‌هایی است که رسول اکرم ﷺ در سفر و حضر بر آن مواظبت می‌کرد و فرمود: «اجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتَرًّا». [البخاری].

«آخرین نمازتان را در شب نماز وتر قرار دهید».

بر سنت ضحی^(۱) نیز محافظت کن، چنانچه رسول اکرم ﷺ در این

۱- ضحی یعنی: چاشتگاه، هنگام بر آمدن آفتاب، پیش از ظهر؛ و نیز بمعنی خورشید و آفتاب می‌آید.

وقت نماز ضحی بعد از طلوع آفتاب تا قبل از اینکه آفتاب به وسط آسمان برسد، و بهترین آن قبل از ظهر می‌باشد. تعداد رکعات آن: دو رکعت، چهار رکعت، شش رکعت، و هشت رکعت است.

مورد می‌فرماید:

«يُصْبِحُ عَلَىٰ كُلِّ سُلَامَىٰ مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَيُجْزِيءُ مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الصُّحَىٰ».

[مسلم].

«هر انسان هنگامی که صبح می‌کند بر هر مفصل آن صدقه‌ای لازم است، هر سبحان الله صدقه‌ای است، و هر الحمدلله صدقه‌ای است، و هر لا حول ولا قوة الا بالله، صدقه‌ای است، و هر الله أكبر صدقه‌ای است، و امر به معروف صدقه‌ای است، و نهی از منکر صدقه‌ای است، و خواندن دو رکعت نماز ضحی از همه این‌ها کفایت می‌کند».

در نتیجه با انجام دادن این سنت‌ها تو شبانه روز در ذکر و یاد خدا هستی.

۷- ترغیب بر زود رفتن به مسجد برای نماز.

خود را عادت ده به محض شنیدن اذان به مسجد روی و بر صف اول مواظبت کنی، و بر حذر باش از قول رسول الله ﷺ که می‌فرماید: «لَا يَزَالُ قَوْمٌ يَتَأَخَّرُونَ عَنِ الصَّفِّ الْأَوَّلِ حَتَّىٰ يُؤَخَّرَهُمُ اللَّهُ فِي النَّارِ». [ابوداود، وصححه الألبانی].

«همچنان قوم و طایفه‌ای از صف اول تأخیر می‌کنند تا اینکه خداوند آنها را بسبب تأخیرشان به آتش جهنم ببرد».

و باری تعالی منافقان را در هنگام بلند شدن برای آدای نماز چنین توصیف فرموده: ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَىٰ

الصَّلَاةُ قَامُوا كَسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٢﴾ [النساء: ۱۴۲].

«همانا منافقان با خدا مکر و حيله می‌کنند، و خدا نیز با آنها مکر می‌کند - یعنی مکرشان را باطل می‌سازد و بر آن مکر و نفاق مجازاتشان هم خواهد کرد - و چون به نماز آیند از روی بی‌میلی و مجال کسالت نماز کنند، برای ریاکاری و ذکر خدا را بجز آندک و آنهم به قصد ریا نکنند».

از عائشه رضی الله عنها روایت است که: «كان النبي ﷺ يلاطفنا ونلاطفه فإذا أذن المؤذن فكأنه لا يعرفنا ولا نعرفه».

«رسول اکرم ﷺ با ما مهربانی و لطافت می‌کرد، و ما نیز با او لطافت و مهربانی می‌کردیم، و به محض شنیدن آذان گویا نه ما او را میشناسیم، و نه او ما را می‌شناسد».

و از نکات عجیب این است که ابراهیم بن میمون المروری در زرگری طلا و نقره کار می‌کرد، ابن معین می‌گوید: وقتی چکشش را بلند می‌کرد، اگر صدای مؤذن را می‌شنید چکش را پائین نمی‌آورد بلکه آن را بر می‌گرداند و بر زمین می‌گذاشت.

۸- آداب و امتیازات روز جمعه

بدان که شب و روز جمعه امتیازات و آدابی دارد که آن را بر سایر روزها و شب‌های دیگر برتری می‌دهند بعضی از آنها عبارتند از:

ألف: غسل روز جمعه، و بعضی از علماء و دانشمندان آن را واجب دانسته‌اند، و دلیل آنها حدیثی است که رسول الله ﷺ می‌فرماید: «غُسِّلُ الْجُمُعَةَ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ». [متفق علیه]. «غسل جمعه بر هر فرد بالغ و مکلف واجب است».

ب: تمیز و پاک بودن، و عطر زدن، و مسواک استعمال کردن، و کوتاه کردن ناخنها، و پوشیدن لباس تمیز و یا جدید و نو.

ج: درود و صلوات بسیار بر رسول الله ﷺ فرستادن، چنانچه می‌فرماید: «إِنَّ أَفْضَلَ أَيَّامِكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ النَّفْحَةُ وَفِيهِ الصَّعَقَةُ، فَأَكْثَرُوا عَلَيَّ مِنَ الصَّلَاةِ فِيهِ، فَإِنَّ صَلَاتِكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ». [أبو داود بإسناد صحيح]. «بهترین روزهای شما روز جمعه است پس بر من بسیار درود بفرستید زیرا درودتان بر من عرضه می‌شود».

د: در روز جمعه ساعتی برای اجابت است، از ابوهیره رضی الله عنه روایت است که گفت: «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَقَالَ: فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُوَفَّقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي، يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَأَشَارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا» [متفق عليه].

[و قول راجح در این ساعت، آخرین وقت روز جمعه قبل از مغرب و بعد از عصر می‌باشد].

رسول اکرم صلی الله علیه و آله روز جمعه را ذکر فرمود، و فرمودند در آن ساعتی است که هر بنده مسلمانی در این ساعت دعاء کرده و از خدا چیزی مسئلت کند خداوند دعای او را قبول می‌کند، و اشاره فرمودند با دست مبارکشان که این ساعت مدت خیلی محدود و کمی است.

ر: و از این آداب زود و پیاده رفتن به مسجد است، از ابی هریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله ﷺ فرمودند:

«مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ غُسْلَ الْجَنَابَةِ ثُمَّ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الْأُولَى فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَدَنَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَقَرَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ كَبْشًا أَقْرَنَ وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ

دَجَاجَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الْحَامِسَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَيْضَةً فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ
حَضَرَتِ الْمَلَائِكَةُ يَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ». [متفق علیه].

«کسیکه روز جمعه مانند غسل جنابت غسل نماید و بعد به مسجد برود همانند کسی است که شتری در راه خدا قربانی کرده، و کسیکه در ساعت دوم برود همانند اینکه گاوی قربانی کرده، و کسیکه در ساعت سوم برود همانند اینکه گوسفندی نر قربانی کرده، و کسیکه در ساعت چهارم برود همانند اینکه جوجه مرغی قربانی کرده، و کسیکه در ساعت پنجم برود همانند اینکه تخم مرغی در راه خدا قربان و صدقه و فدا کرده، و وقتی امام خارج شد تا بر منبر خطبه بخواند فرشتگان حاضر می‌شوند تا ذکر خدا و خطبه را گوش دهند».

و از اوس بن اوس رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: «مَنْ
غَسَلَ وَاغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَبَكَرَ وَابْتَكَرَ وَمَشَى وَلَمْ يَرْكَبْ فَدَنَا مِنَ الْإِمَامِ
فَاسْتَمَعَ وَلَمْ يَلْعُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ عَمَلٌ سَنَةٍ أَجْرُ صِيَامِهَا وَقِيَامِهَا».
[أبوداود والترمذي والنسائي وابن ماجه].

«کسیکه وضوء بگیرد و بدن خود را شستشو داده و آب تنی کند، و صبح زود بر خواسته و آمادگی نماید، و پیاده رفته و سوار نشود، و نزدیک امام نشسته و گوش دهد و صحبت نکند، با هر گام و قدمی که بر می‌دارد أجر و پاداش یکسال روزه و قیام آن به او می‌رسد». (قیام: زنده‌کردن شب با نماز شب).

و: و از آداب آن خواندن سوره الكهف در روز جمعه می‌باشد، چنانکه از رسول اکرم صلی الله علیه و آله روایت است که فرمودند:

«مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ أَصَاءَ لَهُ مِنَ الثَّوْرِ مَا بَيْنَ الْجُمُعَتَيْنِ».

[الحاکم والبیهقی وصحیح الجامع وإرواء الغلیل ۶۲۶]. «کسیکه سوره الکهف را در روز جمعه تلاوت کند خداوند بین این جمعه و جمعه دیگرش را نورانی می‌کند».

۹- فضیلت تشییع جنازه و نماز بر آن و چگونگی نماز میت

بدانکه برای کسیکه تشییع جنازه می‌کند و بر آن نماز می‌خواند فضیلت خیلی بزرگ و زیادی است، چنانکه از رسول اکرم ﷺ ثابت است که فرمودند: «مَنْ شَهِدَ الْجِنَازَةَ حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَيْهَا فَلَهُ قِيْرَاطٌ . وَمَنْ شَهِدَهَا حَتَّى تُدْفَنَ فَلَهُ قِيْرَاطَانٍ . قِيْلَ: وَمَا الْقِيْرَاطَانِ ؟ قَالَ: مِثْلُ الْجَبَلَيْنِ الْعَظِيْمَيْنِ».

[متفق علیه].

«کسیکه به تشییع جنازه‌ای حاضر شود تا اینکه بر آن نماز خوانده شود برای اوست اجر یک قیراط، و کسیکه بر نماز و دفن آن حاضر شود، برای اوست اجر و پاداش دو قیراط، از رسول الله ﷺ سؤال شد دو قیراط چقدر است؟ فرمودند: همانند دو کوه بزرگ و عظیم است».

چگونگی نماز جنازه و یا میت:

در حالی که ایستاده چهار تکبیر بگوید و دو دست خود را با گفتن هر تکبیر بلند نماید^(۱)، در تکبیر اول سوره الفاتحه می‌خواند، و قبل از خواندن سوره، استعاذه می‌گوید^(۲)، تکبیر دوم درود و صلوات بر رسول اکرم ﷺ

۱- در مذهب شافعی و حنبلی دو دست خود را در حال تکبیر گفتن بلند می‌کنند، ولی در مذهب حنفی و مالکی دو دست خود را بلند نمی‌کنند بلکه فقط الله اکبر می‌گویند در حالیکه دو دست‌شان بر سینه است.

۲- یعنی أعوذ بالله من الشيطان الرجيم می‌گوید.

می‌فرستد، همچنانکه در التحیات وارد شده است، تکبیر سوم دعا می‌کند برای میت، و تکبیر چهارم کمی توقف کرده به سمت راست خود سلام می‌دهد.

و دعا بر میت همچنانکه ثابت است عبارتست از:

أَبُوهِرِيْرَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ روایت می‌کند که شنیدم رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می‌فرماید: «إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْمَيِّتِ فَأَخْلِصُوا لَهُ الدُّعَاءَ». [أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ]. «هرگاه بر میت (مرده) نماز خواندید پس مخلصانه و بدون ریاء برای او دعا کنید».

أَبُوهِرِيْرَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ در حدیث دیگر روایت می‌کند: وقتی رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بر میت نماز می‌خواند چنین می‌فرمود: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَعَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ». [مسلم والأربعة].

إلهی بر زندگان ما، و مردگان ما، و حاضران و غائبان ما، و کوچکان و بزرگان ما، و مردان و زنان ما مغفرت کن، إلهی کسیکه از ما زنده می‌کنی و به دنیا می‌آوری او را بر اسلام زنده دنیا بیاور، و کسیکه از ما از دنیا می‌گیری او را بر ایمان بگیر و در حالیکه مؤمن است از این دنیا ببر، إلهی ما را از اجر او محروم مکن، و ما را بعد از وفات او گمراه و منحرف نکن.

عوف بن مالک عَلَيْهِ السَّلَامُ روایت می‌کند که رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بر جنازه‌ای نماز خواند و من از دعایش این را حفظ کردم:

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَوَقِهِ فِتْنَةَ

القَبْرِ وَعَذَابَ النَّارِ». [مسلم]. «بارِ إلهی گناهان او را مغفرت کن، و او را ببخش و رحمت و عافیت فرما، و او را وقت نزول در قبر اکرام کن، و جایگاهش را وسیع گردان، و او را با آب، یخ، برف شستشو ده، و او را از گناهان پاک کن چنانکه جامه سفید از نجاست پاک می‌شود، و به وی منزلی بهتر از منزل دنیایش، و اهلی بهتر از اهل دنیایش عنایت فرما، و او را وارد بهشت گردان، و از فتنه قبر و عذاب جهنم او را محفوظ فرما».

و اگر میت طفل و بچه بود و به بلوغ نرسیده بود به جای استغفار برایش این دعا خوانده می‌شود:

«اللهم اجعله فرطاً لوالديه وذخراً وسلفاً وأجرأ، اللهم ثقل به موازينهما وأعظم به أجورهما، اللهم اجعله في كفالة إبراهيم وألحقه بصالح سلف المؤمنين وأجره برحمتك من عذاب الجحيم وأبدله داراً خيراً من داره وأهلاً خيراً من أهله، اللهم اغفر لأسلافنا وأفراطنا ومن سبقنا بالإيمان». [المغني لابن قدامة ۲/ ۴۸۹].

بارِ إلهی او را سرمایه و اجر و پاداش قرار ده، و به سبب او ترازوی اعمال آنها را گران کرده و پاداش بزرگ نصیب آنها کن، و او را در کفالت حضرت ابراهیم علیه السلام قرار داده، و به بندگان نیک و صالح خود ملحق نما، و با رحمت خود او را از عذاب جهنم پناه ده، و خانه و اهل و خویش او را به اهل و خانه بهتر تبدیل کن، بارِ إلهی مغفرت کن پیشان و نیاکان و مؤمنانی که بر ما سبقت گرفتند و دنیا را وداع گفتند.

۱۰- ترغیب به دادن زکات

زکات مال خود را بده و در دادن آن تهاون و سستی مکن زیرا زکات یکی از ارکان و مبانی بزرگ اسلام است، و زکات در بیشترین اماکن و سور قرآن

با نماز پیوسته و متصل است، و مسلمانان اجماع کرده‌اند بر فرضیت آن اجماعی قطعی و صریح، پس کسیکه انکار وجوب آن را بکند در حالیکه عالم است به وجوب آن، کافر و از ملت اسلام خارج است، و کسیکه بخیلی و یا چیزی را از آن کم کند ظالم شمرده می‌شود، و مورد عقوبت و تنبیه خداوند قرار خواهد گرفت.

باریتعالی در حق کسانی که در شأن زکات تحقیر می‌کنند چنین می‌فرماید: ﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَطْلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾﴾ [التوبة: ۳۴-۳۵].

«کسانیکه طلا و نقره را جمع و ذخیره می‌کنند و در راه خدا انفاق نمی‌کنند آنها را به عذاب دردناک بشارت ده روزیکه در آتش دوزخ گداخته شوند و پیشانی و پشت و پهلوهای آنها را به آن داغ کنند - فرشتگان عذاب به آنها گویند - این است نتیجه آنچه از زر و سیم بر خود ذخیره کردید اکنون بچشید عذاب سیم و زری که اندوخته می‌کردید».

۱۱- قصه و پند و اندرز

روایت شده است که منصور بن عمار بلند شد و مردم را به جهاد در راه خدا تشویق کرد، و در بین آنان زنی بود که ورقه‌ای را به طرف منصور بن عمار انداخت که در آن نوشته بود: (ای ابن عمار دیدم که مردم را به جهاد در راه خدا تشویق می‌کنی و من بجز گیسوی مویم چیز دیگری ندارم و آن را برایت انداختم، پس تو را بخدا آن را پای بند یکی از اسبهای مجاهدین

قرار ده تا اینکه شاید خدا مرا رحم کند، و وقتی ورقه را خواند مسجد به لرزه در آمد و مردم به گریه نشستند و از قول آن زن متأثر شدند.

ما باید لحظه‌ای در برابر موضع گیری عظیم این زن که حقیقت جهاد در روح و جان او رخنه کرده بود درنگ کنیم، و چون چیزی بجز گیسوی مویش نیافت تا در راه خدا صدقه نماید آن را انداخت تا در راه خدا صدقه نماید، فاصله ما با این زن چقدر است؟ در حالیکه ما هم اکنون در بهترین نعمتها زندگی می‌کنیم، پس هر کدام از ما از خود سؤال کند چه چیزی به برادران مجاهد و محتاج خود تقدیم کرده است؟

رسول اکرم ﷺ می‌فرماید: «مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْزُ وَلَمْ يُحَدِّثْ نَفْسَهُ بِه مَاتَ عَلَى شُعْبَةٍ مِنْ نِفَاقٍ». [مسلم].

«کسکیه بمیرد و جهاد نکند و در فکر جهاد هم نباشد بر شعبه‌ای از نفاق از دنیا رفته است».

خداوند تبارک و تعالی انفاق کنندگان در راه خود را مدح و ستایش می‌نماید چنانکه می‌فرماید: ﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضِعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: ۲۶۱].

«مثل آنانیکه مالشان را در راه خدا انفاق می‌کنند همانند دانه‌ای است که هفتصد شود، و خدا از این مقدار نیز بر هر که خواهد بیفزاید، چه خدا را رحمت بی‌منتها است و به همه چیزها احاطه کامل دارد».

۱۲- خطر سود و کسب حرام

از معاملات ربوی پرهیز کن چه این معاملات از طرف بانک باشد، یا از طریق شرکت‌های سهامی که مشکوک بنظر می‌رسد باشد، و از سود و نفع

حرام که از طریق فروختن کالاهای حرام بدست می‌آید، مانند دخانیات، آلات لهو و هوارسانی، نوارهای موسیقی و ترانه، و ویدئو و چیزهای دیگری که خدا و رسول خدا ﷺ حرام کرده‌اند، و از سود این‌ها پرهیز کن. رسول الله ﷺ می‌فرماید: «كُلْ جَسَدٍ نَبْتٍ مِنْ سُحْتٍ فَالْتَّارُ أَوْلَىٰ بِهِ». [البخاری]. «هر جسدی که از حرام رشد کرده آتش جهنم بر آن شایسته‌تر و سزاوارتر است».

۱۳- روزه رفتن روزهای سفید ۱۳، ۱۴، ۱۵

به روزه گرفتن سه روز از هر ماه خود را عادت ده و آنهم روزهای البیض است یعنی: سفید و روشن (۱۳ و ۱۴ و ۱۵) هر ماه. چنانکه از عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنه روایت است که رسول الله ﷺ فرمودند: «صَوْمٌ ثَلَاثَةٌ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ بِصَوْمِ الدَّهْرِ فَلَوْلَا». [متفق علیه]. «روزه سه روز از هر ماه مقابل روزه دهر یعنی ابدی است».

از رسول الله ﷺ ثابت است که هر ماه سه روز از آن بدون تحدید روزه می‌گرفت.

از معاذة العدویة روایت می‌شود که از أم المؤمنین عائشة رضی الله عنها سؤال کرد آیا رسول الله ﷺ سه روز از هر ماه روزه می‌گرفتند؟ جواب داد بلی، معاذة العدویة گفت چه روزهایی از ماه روزه می‌گرفت؟ عائشه گفت: اعتنائی نمی‌کرد کدام روز از ماه را روزه بگیرد [مسلم].

یعنی: برایش فرق نمی‌کرد چه روزی از ماه را روزه بگیرد.

۱۴- روزه روزهای با فضیلت

روزه این روزها از تو فوت نشود:

(دوشنبه و پنج شنبه):

چنانکه در حدیث آمده است که رسول الله ﷺ فرمودند: «تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْاِثْمِينِ فَأُحِبُّ أَنْ يُعْرَضَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ». [صحیح سنن الترمذی حدیث ۵۹۶]. «أعمال روز دوشنبه و پنج شنبه (بر خداوند) عرضه می‌شوند، من دوست دارم عملم عرضه شود در حالیکه من روزه هستم».

روز عاشوراء:

عن أبي قتادة رضي الله عنه: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «سُئِلَ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ، فَقَالَ: يُكْفِّرُ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ». [مسلم].

«از ابو قتاده روایت شده است که رسول اکرم ﷺ درباره روزه روز عاشورا پرسیده شد، وی فرمود: روزه گرفتن آن کفاره سال گذشته است». و یک روز قبل یا بعد از آن را روزه بگیر، رسول اکرم ﷺ اینچنین ارشاد فرمودند.

روژه روز عرفه برای کسی که در عرفه نباشد (برای غیر حجاج):

و عن أبي قتادة رضي الله عنه: «وَسُئِلَ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ؟ فَقَالَ: يُكْفِّرُ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ وَالْبَاقِيَةَ». [مسلم].

«ابو قتاده می‌گوید: رسول اکرم ﷺ درباره روزه روز عرفه پرسیده شد، وی فرمود: باعث کفاره گناهان سال گذشته و آینده می‌شود».

روزه گرفتن شش روز از شوال:

عن أبي أيوب رضي الله عنه: قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا

مِنْ شَوَالٍ كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ». [مسلم والأربعة].

«أبو أيوب رضي الله عنه روایت می‌کند که رسول اکرم صلی الله علیه وآله فرمودند: کسیکه رمضان را روزه بگیرد و بدنبال آن شش روز از شوال را روزه بگیرد گویا همه دهر روزه گرفته است.

۱۵- فضیلت عمره در ماه مبارک رمضان

از انجام عمره در ماه مبارک رمضان دریغ موزز، چنانکه رسول الله صلی الله علیه وآله می‌فرماید: «عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تَعْدِلُ حَجَّةً». [البخاري وأحمد وابن ماجه].
«عمره‌ای در ماه رمضان ثواب یک حج دارد».

۱۶- ترغیب بر عجله کردن در ادای فریضة حج

اگر استطاعت حج رفتن را داری پس بشتاب و مبادرت کن بسوی حج و تهاون و تأخیر در آن مکن، زیرا از علی بن ابی طالب رضي الله عنه روایت است که گفت:

«من قدر على الحج فترکه فلا علیه أن يموت يهودياً أو نصرانياً».

«کسیکه قدرت رفتن به حج را دارد ولی حج نکنند پس مهم نیست بر کدام ملت بمیرد بر ملت یهودیت و یا نصرانیت».

و رسول اکرم صلی الله علیه وآله می‌فرماید: «عَجِّلُوا الخُرُوجَ إِلَى مَكَّةَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي مَا يَعْرِضُ لَهُ» [أحمد].

«عجله کنید در رفتن به حج - یعنی حج فریضه - زیرا هیچکدام از شما نمیدانند بر او در آینده چه می‌شود».

۱۷- سنتی که فراموش شده است

سنتی وجود دارد که بجز عده کمی بیشتر مردم از آن غافل هستند و آنهم سنت اعتکاف در مسجد می باشد.

و بخصوص در ده روز آخر ماه مبارک رمضان زیرا رسول اکرم ﷺ در مدتی که زنده بودند بر آن مواظبت می کردند.

إمام محمد بن شهاب الزهري رحمته الله می گوید: «کار مردم عجیب است چگونه اعتکاف را ترک کرده اند در حالیکه رسول اکرم ﷺ بعضی از چیزها را انجام می دادند و در بعضی اوقات آن را ترک می کردند بجز اعتکاف که آن را تا آخر عمر مبارکشان ترک نفرمودند».

و از دلایل مواظبت رسول اکرم ﷺ بر اعتکاف حدیث عائشه رضی الله عنها است که گفتند: «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الْأَوَّلَ مِنْ رَمَضَانَ، حَتَّى تَوَفَّاهُ اللَّهُ، ثُمَّ إِعْتَكَفَ أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ» [متفق علیه].

«رسول اکرم ﷺ اعتکاف می کردند در دهه آخر هر ماه رمضان تا وقتی که خداوند عمر مبارکشان را گرفت، و زوجات رسول الله ﷺ بعد از وفات او اعتکاف می کردند».

و از انس بن مالک رضی الله عنه روایت است که گفت: «كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الْأَوَّلَ مِنْ رَمَضَانَ فَسَافَرَ عَامًا فَلَمْ يَعْتَكِفْ فَلَمَّا كَانَ مِنْ قَابِلٍ اعْتَكَفَ عَشْرِينَ» [أبو داود وابن ماجه].

«رسول اکرم ﷺ در دهه هر ماه مبارک رمضان اعتکاف می نشستند، و یکی از سالها اعتکاف نکردند و سال آینده آن بیست روز اعتکاف نشستند».

۱۸- ترغیب بر صله رحم کردن

با اقوام و خویشان خود صله رحم کن اگر چه آنها قطع رحم نمودند و

بدان که رحم بر عرش خداوند آویزان است، چنانکه رسول اکرم ﷺ می‌فرماید:

«لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ» [متفق علیه]. یعنی قاطع رحم.

«قطع‌کننده داخل بهشت نمی‌شود، یعنی کسیکه قطع رحم می‌نماید».

۱۹- ترغیب بر حفظ و تلاوت قرآن کریم

قسمتی از روز را مخصوص حفظ و خواندن قرآن قرار بده تا اینکه بتوانی حد اقل هر ماه قرآن را ختم کنی.

۲۰- دوست و رفیق صالح و نیکوکار داشتن

عمر بن خطاب در مورد نعمت داشتن رفقا و دوستان صالح و خوب می‌فرماید: «بعد از اسلام بهترین چیزی که به بندهٔ مسلمان داده می‌شود برادری صالح و پاک دامن است»، پس اگر یکی از شما محبت و مهربانی از برادر خود دید به او پیوندد و او را ترک نکند.

و همچنین می‌فرماید: «اگر در راه خدا نمی‌رفتم و یا پیشانیم را برای خدا بر خاک نمی‌گذاشتم و یا با برادران و مردم صالح و خوب که گفتار و رفتار نیک دارند نمی‌نشستم دوست داشتم در این دنیا نبودم و به خداوند پیوسته بودم».

و شاعر می‌گوید:

أنت في الناس تقاس بالذي اخترت خليلاً

فاصحب الأخیار تعلقو وتنل ذكراً جميلاً

تو با مردمی مقایسه می‌شوی که با آنها دوست و یاور شدی.

پس نیکوکاران و پاکدامنان را به رفقت و صحبت خود گیر تا سربلند

شوی و اسم و رسم خوب در جامعه بدست آوری.

باریتعالی آنانیکه در راه خدا و برای خدا دوست دارند مدح و تمجید کرده، چنانکه می‌فرماید: ﴿الْأَخْلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ﴾ [الزخرف: ۶۷]. «در آن روز (یعنی: قیامت) دوستان همه با یکدیگر دشمن هستند بجز متقیان»^(۱).

۲۱- فضیلت رواج دادن سلام

بر کسانی که آنها را می‌شناسی و کسانی که آنها را نمی‌شناسی سلام کن، زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرماید:

«لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوْلَا أَدَلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفَشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ» [مسلم].

«به بهشت داخل نمی‌شوید تا اینکه ایمان بیاورید، و ایمان نمی‌آورد تا اینکه همدیگر را دوست دارید و به همدیگر محبت کنید، آیا شما را به چیزی ارشاد و راهنمایی کنم که اگر آن را انجام دهید همدیگر را دوست خواهید داشت؟ بین همدیگر سلام را منتشر کرده رواج دهید (یعنی به همدیگر سلام کنید)».

۲۲- فضیلت حفظ ده آیه از سوره الکهف

۱- یعنی وقتی روز قیامت می‌آید اخلاء و احاباء و دوستان دنیا همه دشمن یکدیگر خواهند بود و آن دوستی و محبت و مودت تبدیل به دشمنی می‌شود، زیرا دوستی دنیا در معصیت خداوند بوده است، بجز مؤمنان و متقیان و نیکوکاران که امر به معروف و نهی از منکر می‌کردند، مودت و محبت آنان باقی خواهد ماند. زیرا محبت آنها در راه خدا و برای خدا بوده، و کسی که چنین باشد محبت او باقی خواهد ماند و منفصل نخواهد شد بلکه محبت آنها بیشتر خواهد بود به خلاف کسانی که محبت آنها برای شهوت و زشت‌کاری و معصیت خدا بوده است.

در حفظ کردن ده آیه از سوره‌ الکهف بشتاب، زیرا رسول الله ﷺ می‌فرماید: «مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ» [مسلم و أحمد و أبوداود و النسائي].

«کسیکه ده آیه از اول سوره‌ الکهف را حفظ کند خداوند او را از فتنه دجال مصون و محفوظ نگه می‌دارد».

۲۳- فضیلت حفظ سوره‌ تبارک (الملك)

باید سوره ﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ﴾ را حفظ کرد، زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرماید: «إِنَّ سُورَةَ مَنْ كَتَابَ اللَّهُ مَا هِيَ إِلَّا ثَلَاثُونَ آيَةً شَفَعَتْ لِرَجُلٍ حَتَّى عُفِرَ لَهُ، تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمَلِكُ» [متفق عليه]. «حقیقتاً سوره‌ای از کتاب خداست که فقط سی آیه است در مورد مردی شفاعت کرد تا گناهانش بسبب حفظ آن سوره بخشیده شد، و آنهاهم سوره ﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ﴾ است».

۲۴- بشارت به کسیکه اطاعت خدا و رسول خدا ﷺ کند

تلاش کن تا اینکه در تمامی امور تابع و پیرو سنت رسول الله ﷺ باشی و در هیچ چیز از سنت‌ها سستی مکن، رسول اکرم ﷺ می‌فرماید: «كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبِي قَيْلٍ وَمَنْ يُأْبَىٰ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَىٰ». [البخاري].

«تمامی امت من داخل بهشت می‌شوند مگر کسی که خود از داخل شدن اجتناب و امتناع ورزد، گفتند: و چه کسی است که از داخل شدن به بهشت اجتناب می‌ورزد؟ فرمود: کسیکه از من اطاعت کند داخل بهشت

می‌شود، و کسیکه از من نافرمانی کند او کسی است که خود نخواسته به بهشت داخل شود».

۲۵- انذار و اخطار از جمع آوری و گرفتن عکس

مسئلهٔ عکس و تصویر را سبک و کوچک میندار مگر عکسی که نیاز باشد، و از گرفتن، و جمع کردن، و آویزان کردن عکس در منزل و یا در دفتر کار خود برای یادبود و یا احترام و غیر از این‌ها پرهیز کن، زیرا نهی که در این باره وارد شده است بسیار شدید است، عبدالله بن عمر رضی الله عنهما از رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم روایت می‌کند که فرمودند:

«إِنَّ الَّذِينَ يَصْنَعُونَ هَذِهِ الصُّوَرَ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُقَالُ لَهُمْ أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ»^(۱).

«کسانیکه این عکس‌ها را می‌سازند روز قیامت عذاب داده می‌شوند و به آنها گفته می‌شود آنچه ساخته و خلق کرده‌اید زنده کنید».

و از ابو طلحه زید بن سهل الأنصاری رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ»^(۲).

«فرشتگان به خانه‌ای که در آن عکس و یا سگ وجود دارد داخل نمی‌شوند»^(۳).

۱- متفق علیه.

۲- متفق علیه.

۳- ملاحظه: این احادیث دربارهٔ عکس‌هایی است که در آن روح و جان وجود دارد و به حرکت می‌آید وارد شده است و رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم در احادیث دیگری توییح شدیدی در بارهٔ کسانیکه از این عکس‌ها محافظت و آن را جمع می‌کنند کرده‌اند. عکس‌های مناظر طبیعی از درختان و گل‌ها و همانند این‌ها داخل نهی نمی‌شود، و

۲۶- احسان و نیکی به همسایگان

به همسایگان خود نیکی و خوبی کن، و از بد رفتاری و اذیت آنها به هر وسیله که باشد اجتناب و دوری کرده فرزندان و خانواده خود را به این کار عادت ده، زیرا از رسول الله ﷺ سؤال شد: «یا رسول الله: إن فلانة تقوم الليل وتصوم النهار وتفعل وتصدق وتؤذى جيرانها بلسانها، فقال رسول الله ﷺ: لا خير فيها وهي في النار، قالوا: وفلانة تصلي المكتوبة وتصدق بأثوار ولا تؤذى أحداً فقال رسول الله ﷺ: هي من أهل الجنة»^(۱).

«فلان زن شب‌ها را با نماز خواندن زنده نگه می‌دارد و روزها روزه می‌گیرد و کارهای خوب انجام می‌دهد و در راه خدا صدقه می‌دهد، ولی همسایگانش را با زبان خود اذیت و آزار می‌رساند، رسول خدا ﷺ فرمودند: هیچ خیری در او نیست و جایش در آتش جهنم است، و گفتند: و فلان زن فقط نماز فرض را می‌خواند و کمی کشک در راه خدا صدقه می‌دهد، ولی به کسی آزار و اذیت نمی‌رساند، رسول خدا ﷺ فرمودند: آن زن از أهل بهشت است.»

۲۷- انذار و اخطار از مصافحه کردن با زنه‌های نامحرم

از آنچه مردم در این زمان آن را آسان و ناچیز گرفته‌اند دست دادن (مصافحه) با زنان اجنبی (غیر محرم) است و رسول الله ﷺ مردم را از این عمل بر حذر داشته فرمودند:

از جمله عکس‌ها که شامل نهی می‌باشد عکس پرندگان و حیوانات و آنچه روح دارد و به حرکت می‌آید، و همچنین نقاشی کردن و کشیدن عکس جاندار و گُل دوزی پرندگان و حیوانات بر روبالشتی و غیره نیز داخل این نهی می‌شود.

«لَأَنْ يُطْعَنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمِخِيطٍ مِنْ حَدِيدٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمَسَّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهُ»^(۱).

«اگر بر سر یکی از شما با سوزنی از آهن بزنند برای او از اینکه زنی را لمس کند که بر او محرم نیست بهتر است».

پس از خدا بترسد کسی که در این امر تساهل و سستی کرده، و بر حذر باشد از این وعید شدیدی که رسول الله ﷺ از آن خبر داده‌اند.

۲۸- اذکاری که قبل از خواب گفته می‌شود

قبل از اینکه به فراش خواب بروی یادت نرود که این اُرداد و اذکار را بگوئی، و باید آنها را حفظ کنی و در موقع خوابیدن آن را بگوئی تا خداوند تو را از هر مصیبت و بدی حفظ کند.

از عائشة رضی الله عنها از رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم روایت است که: «کان إذا أوی إلى فراشه کل لیلۃ جمع کفیه ثم نفث فیهما فقراً فیهما: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾^۱، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾^۲، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾^۳، ثم یمسح بهما ما استطاع من جسده، یبدأ بهما علی رأسه ووجهه وما أقبل من جسده یفعل ذلك ثلاث مرات»^(۲).

«در هر شبی که به فراش خواب می‌رفتند دو کف دست خود را جمع کرده و در آن فوت کرده این سوره‌ها را از قرآن می‌خواندند: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾^۱، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾^۲، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾^۳، سپس

۱- امام طبرانی در معجم خود از معقل بن یسار.

۲- متفق علیه.

آن را به تمامی جسم خود می‌مالیدند، از سر خود شروع کرده تا آخرین نقطه از بدن خود، این عمل را سه بار تکرار می‌کردند».

عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت می‌کند که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: «من بات طاهراً بات في شعاره ملك فلا يستيقظ إلا قال: اللهم اغفر لعبدك فلاناً فإِنَّه بات طاهراً»^(۱).

«کسیکه بر وضوء بخوابد در جسد او فرشته‌ای با او می‌خوابد و هر وقت که از خواب بیدار شود فرشته گوید: بارِ الهی گناهان بنده‌ات فلانی را ببخش و مغفرت کن زیرا که بر وضوء و پاکیزه خوابیده است».

۲۹- انذار و اخطار از بدعت و أصحاب و پیروان آن

بدانکه اساس عبادت‌ها اتباع و پیروی از اوامر خدا و رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌باشد، نه ابتداع و اختراع و بدعت، همچنانکه رسول اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرمایند: «مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ»^(۲).

«کسیکه اختراع و ایجاد کند در دین ما آنچه در آن نیست، آن عمل نزد ما مردود است».

و در روایت دیگر می‌فرمایند:

«من عمِلَ عملاً لیس علیه أمرنا فهو ردٌّ»^(۳).

«کسیکه انجام دهد عمل و کاری که امر ما بر آن نیست آن عمل مردود و غیر قابل قبول است».

۱- امام ابن حبان در صحیح خود، و شیخ ألبانی آن را صحیح دانسته است.

۲- متفق علیه.

۳- امام مسلم در صحیح.

پس دین اسلام کامل است همچنانکه خداوند در قرآن می‌فرماید:

﴿دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: ۱۳].

«امروز دین شما را به حد کمال رسانیدم و بر شما نعمتم را تمام کردم و بهترین آئین را که اسلام است برایتان برگزیدم».

پس چه می‌شود حال کسانی که چیزهای جدید در دین وارد کرده‌اند همانند: بدعت مولود نبوی، و بدعت اِسرائ و معراج، و بدعت شب پانزده شعبان و غیر از این‌ها که از رسول الله ﷺ و اصحاب و تابعین وارد و ثابت نشده است.

آیا پیروان این بدعتها بیشتر از اصحاب و یاران پیامبر ﷺ و تابعین رضوان الله علیهم رسول الله ﷺ را دوست دارند؟

پس ای برادر دینی! از بدعتها و اختراع در دین بر حذر باشیم و پیروان این بدعتها را با اسلوب و حکمت خوب نصیحت کنیم، زیرا رسول الله ﷺ به ما دستور داده تا از سنت او و سنت خلفای راشدین^(۱) که بعد از او می‌آیند پیروی کنیم، چنانچه عرباض بن ساریه رضی الله عنه می‌فرماید: «وعظنا رسول الله ﷺ موعظة وجلت منها القلوب وذرفت منها العيون فقلنا يا رسول الله كأنها موعظة مودّع فأوصنا، قال: أوصيكم بتقوى الله عز وجل والسمع والطاعة وإن تأمر عليكم عبدٌ، فإنه من يعش منكم فسيري اختلافاً كثيراً فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين عضوا عليها بالنواجذ وإياكم

۱- خلفای راشدین چهار نفرند: ابوبکر و عمر و عثمان و علی رضی الله عنهم و بیشتر علماء و دانشمندان بر این هستند که عمر بن عبدالعزیز نیز خلیفه پنجم بشمار می‌رود.

ومحدثات الأمور فإنَّ كل بدعة ضلالة»^(۱).

«رسول الله ﷺ ما را نصیحت کرد بطوریکه دل‌ها هراسان گردید و از چشم‌ها اشک جاری شد، ما گفتیم: ای رسول خدا گویا این نصیحت خدا حافظی است از تو می‌خواهیم که ما را نصیحت کنی، فرمودند: شما را به تقوی و سمع و طاعت نصیحت می‌کنم، اگر چه بر شما برده‌ای امیر شد - و در روایتی دیگر است - اگر هم آن برده‌ای سیاه رنگ حبشی باشد، اگر کسی از شما خداوند به او عمر طولانی دهد اختلافات بسیاری را در این دین خواهد یافت، پس در اینحال بر شماست که پیروی و اطاعت کنید از سنت و أوامر من و سنت خلفای راشدین هدایت‌شدگان و آن را بگیریید با دندان عقل خود - کنایه است به تمسک و پیروی شدید از آن - و برحذر باشید از آنچه جدید و بدعت است در دین زیرا هر بدعت و جدید در دین ضلالت و گمراهی است».

۳۰- توقفی کوتاه

توقفی کوتاه: حسن البصری رحمته الله به مردی که به تشییع جنازه‌ای حاضر شده بود گفت: آیا می‌بینی اگر این میت به دنیا باز گردد عمل صالح و نیک انجام می‌دهد؟ مرد جواب داد: بلی، حسن البصری گفت: پس اگر او چنان نیست تو چنین باش که در حال حاضر زنده‌ای، یعنی تو عمل و کردار نیک انجام بده.

۳۱- انذار در مورد بلندکردن لباس (شلوار و قمیص)

ای برادر محترم! إزار یعنی: لباس خود را از کعب (شتالنگ) بالاتر ببر،

زیرا با این کارت از پروردگارت اطاعت کرده‌ای و سنت پیامبرت را پیروی کرده‌ای، و همچنین لباست پاکیزه مانده است، زیرا بلندبودن آن سبب کثیفی و عدم نظافت می‌باشد، و مقصود این است که نایستی شلوار یا زیر شلوار و یا دشداشه و کندوره و همانند این‌ها بلندتر از کعب و قوزک پا باشد، زیرا رسول الله ﷺ از آن نهی و توبیخ شدید کرده‌اند، و همچنین از کسانی که شلوار و دشداشه و کندوره خود را از کعب و قوزک پای خود پائین‌تر می‌برند حال چه این شخص قصد خیلاء و خودبینی و غرور داشته باشد یا نداشته باشد.

و رسول الله ﷺ می‌فرمایند: «ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا يُزَكِّيهِمْ: وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ، الْمُسْبِلُ وَالْمَتَّانُ وَالْمُنْفِقُ سَلَعَتْهُ بِالْحَلْفِ الْكَاذِبِ»^(۱).

«سه نفر از انسانها هستند که خداوند روز قیامت با آنها سخن نخواهد گفت، و به آنان نگاه نمی‌کند، و آنان را تصدیق و تأیید نخواهد کرد و به آنان عذابی شدید و دردناکی خواهد داد: کسیکه لباس خود را از کعب و قوزک پای خود پائین‌تر ببرد، و کسیکه به دیگری منت بگذارد، و کسیکه کالای خود را با قسم دروغین بفروشد». و در حدیث دیگر می‌فرماید: «مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خِيَلًا لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^(۲).

«کسیکه لباس خود را به قصد خیلاء و غرور و خود بینی به زمین بکشد خداوند روز قیامت به او نگاه نخواهد کرد و او را رها خواهد کرد». و در حدیث دیگر می‌فرماید:

۱- صحیح امام مسلم.

۲- متفق علیه.

«ما أسفل الكعبين من الإزار ففي النار»^(۱).

«آنچه پائین‌تر از کعب و قوزک پا باشد از لباس‌ها روز قیامت آن مقدار در آتش جهنم خواهد بود».

۳۲- انذار و اخطار از استعمال دخانیات

ای برادر از استعمال دخانیات پرهیز کن و همچنین مردم را نیز از این کار بر حذر دار، زیرا که دخانیات از جمله خبائث و پلیدی‌ها و محرمات می‌باشد، و خداوند متعال در قرآن می‌فرماید:

﴿وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ﴾ [الأعراف: ۱۵۷].

«بر آنان هر طعام و خوراک پاکیزه و مطبوع را حلال، و هر پلید و منفور را حرام می‌گرداند».

پس دخانیات از محرمات و کسب از آن و خرید و فروش آن طبق فتوای علمای اسلام حرام می‌باشد.

۳۳- انذار و اخطار از استعمال طلا برای مردان

برادر محترم در استعمال آنچه ساخته و درست شده از طلا همانند: انگشتر، حلقه، گردنبند، قلم، ساعت و غیر از این‌ها را کاری کوچک و ناچیز بدان، زیرا رسول الله ﷺ فرمودند: «حُرِّمَ لِبَاسُ الْحُرَيْرِ وَالذَّهَبِ عَلَى ذُكُورِ أُمَّتِي وَأُحِلَّ لِإِنَائِهِمْ»^(۲).

«لباس حریر یعنی: آبریشم، و طلا بر مردان اُمت من حرام شده و بر زنان

۱- صحیح امام بخاری.

۲- امام ترمذی در سنن، و شیخ Albanی آن را صحیح دانسته، راجع شود به صحیح سنن الترمذی ۱۴۰۴/۲.

آنها حلال شده است».

و وقتی رسول اکرم ﷺ مردی از أصحاب خود را دید که بر دست او انگشتر طلا است فرمود:

«أَيْعِدُ أَحَدَكُمْ إِلَى جَمْرَةٍ نَارٍ فَيَضَعُهَا فِي يَدِهِ»^(۱).

«آیا یکی از شما قصداً و بطور عمد قطعه‌ای از آخگر و آتش پاره‌ای را گرفته و در دست خود می‌اندازد؟»^(۲).

۳۴- انداز و اخطار از فاسق و کافر کردن دیگران

رسول اکرم ﷺ فرمودند: «لَا يَرِي رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفُسْقِ وَلَا يَرْمِيهِ بِالْكُفْرِ إِلَّا ارْتَدَّتْ عَلَيْهِ إِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذَلِكَ»^(۳).

«اگر مردی، مرد دیگری را کافر یا فاسق بخواند، کفر و فسق به خودش بر می‌گردد در صورتیکه آنکس این صفات را نداشته باشد».

پس ای برادر در تکفیر و تفسیق دیگران عجله و شتاب مکن.

۳۵- تهدید بر کسانی که دانش را برای دنیا یاد می‌گیرند

نیت و قصد تو از یاد گرفتن دانش و علم بخصوص علوم شرعی غرض دنیوی نباشد، زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرمایند: «مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مِمَّا يُبْتَغَى بِهِ وَجْهُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيُصِيبَ بِهِ عَرَضًا مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَجِدْ عَرَفَ الْجَنَّةَ

۱- صحیح امام مسلم.

۲- کنایه است از توبیخ و شدت به کسی که انگشتر طلا پوشیده بود.

۳- صحیح امام بخاری.

يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^(۱).

«کسیکه علمی یاد بگیرد از آن علمی که هدف از یادگیری آنها رضای خداوند است (علوم دینی) ولی هدف او از یادگیری این است که به غرض دنیوی از قبیل جاه، مال، و دنیا برسد روز قیامت بوی بهشت را نخواهد یافت»^(۲).

۳۶- ترغیب بر حضور مجالس علم و ذکر و دانش

تلاش کن تا در مجالس علم و دانش حاضر شوی چه این دروس جلساتی در مساجد و یا بصورت اجتماع و ندوه باشد، زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرمایند: «مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ تَعَالَى يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَعَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ»^(۳).

«هیچ جماعتی در خانه‌ای از خانه‌های خدا یعنی مساجد جمع نشوند تا اینکه قرآن بخوانند و آن را بین خود تدریس کنند، مگر اینکه بر آنان متانت و آرامش نازل شود، و رحمت خداوندی آنها را فرا گیرد، و فرشتگان اطراف آنها جمع شوند، و خداوند آنها را جلو کسانی که بین او هستند یاد کند».

۳۷- ترغیب در دعای: ثابت کردن قلب بر دین اسلام

زیاد دعا کن بویژه در سجده تا خداوند تو را در دینش ثابت قدم و استوار

۱- امام أبوداود در سنن با إسناد جید و خوب.

۲- کنایه است از عدم دخول به بهشت.

۳- صحیح امام مسلم.

نگهدارد، و چنین بگو: «يَا مُقَلَّبَ الْقُلُوبِ ثَبَّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ»^(۱).

«ای گرداننده دلها دلم را بر دینت ثابت و استوار نگهدار، همچنانکه رسول اکرم ﷺ این دعاء را در سجده خود می‌گفتند».

۳۸- ترغیب بر عجله کردن در ازدواج

إمام أحمد در مورد ازدواج کردن می‌فرماید: «من دعاك إلى غير الزواج فقد دعاك إلى غير الإسلام».

«کسی که به تو می‌گوید: ازدواج نکن گویا تو را بسوی دینی غیر از اسلام دعوت کرده است».

او رحمته در روز دوم بعد از وفات همسرش ازدواج نمود و فرمود: نمی‌پسندم شب را بگذرانم در حالی که مجرد هستم. پس حال جوانانی که از ازدواج نفرت دارند و نمی‌خواهند ازدواج کنند چه خواهد شد!

۳۹- انذار و اخطار از شنیدن ترانه و موسیقی و دلایل تحریم آن

از شنیدن ترانه و موسیقی پرهیز کن، زیرا علاوه بر حرام بودن باعث سنگدلی و بی‌رحمی می‌شود و قلب را از ذکر و یاد خدا دور می‌کند، و هیچ ممکن نیست که قرآن خدا و صدای شیطان در قلب انسان مسلمان با هم جمع شود، در نتیجه بر تو لازم است که خانه و ماشینت را با نوارهایی که مفید است و باعث پاداش در دنیا و آخرت می‌شود آباد کنی.

و از دلایل تحریم ترانه و موسیقی حدیثی است که از رسول اکرم رحمته روایت است که فرمودند:

۱- إمام ترمذی در سنن و آن را صحیح دانسته است.

«لیکونَنَّ من أمتي قوم یَسْتَجِلُّونَ الحِرَّ، والحریرَ، والخمرَ، والمعازفَ»^(۱).
 «در امت من گروهی خواهد آمد که فاحشه زنا، ابریشم - برای مردان -
 شراب و آلات موسیقی را حلال می‌کنند (در اینجا موسیقی شامل تمامی
 انواع آن می‌شود)».

عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت می‌کند که رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «إِنَّ
 اللهَ تعالی حَرَّمَ علی أمتي الخمر والمیسر والکویبة والغبراء وکل مسکر»^(۲).
 «خداوند بر امت من شراب خواری، و قمار بازی، و طبل زنی، و أدوات و
 آلت‌های موسیقی را حرام کرده است».

أنس بن مالک رضی الله عنه روایت می‌کند که رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «من
 استمع إلى قنينة (مغنية) صب في أذنه الآنك»^(۳).
 «کسیکه به آواز خواننده زن گوش دهد روز قیامت در گوش‌های او سرب
 ذوب شده ریخته می‌شود».

۴۰- ترغیب بر بهره‌برداری از وقت

بدان که اگر خود را به طاعت خدا مشغول نکنی نفس تو را به معصیت و
 سرپیچی از خدا مشغول می‌کند.
 پس وقت خود را در چیزی صرف کن که به تو بهره و سود برساند و بر
 حذر باش که وقت خود را بیهوده صرف کنی در آنچه سود دنیوی و آخروی
 ندارد، زیرا صحت و فراغت و بیکاری از بهترین و بزرگترین نعمتهای

۱- روایت امام بخاری بطور تعلیق.

۲- امام أحمد در مسند، و امام أبوداود در سنن.

۳- روایت امام عبدالله بن المبارک.

خداوندی است که به بندگانش عطا فرموده است.

رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می‌فرماید: «نِعْمَتَانِ مَغْبُورٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ الصَّحَّةُ وَالْفَرَاغُ»^(۱).

«دو نعمت است که بیشتر مردم گول خورده‌اند و از آن استفاده نکرده‌اند و آن‌هم صحت و فراغت (بیکاری) می‌باشد»^(۲).

۴۱- ترغیب بر حفظ چشم از نامحرم و ناموس مردم

چشم خود را از نگاه به ناموس مردم حفظ کن، زیرا نگاه تیری مسموم از تیره‌های ابلیس است، پس از متعرض شدن به ناموس مردم پرهیز کن، و اگر نفس‌آماره بالسوء تو را به چنین چیزهایی دعوت کرد بیاد داشته باش که ناموس و خواهرانی پشت سر تو هستند، و از خود سؤال کن آیا راضی می‌شوی کسی به ناموس تو تجاوز کند؟! و بدان همچنانکه تو با مردم معامله می‌کنی به تو معامله خواهد شد.

۴۲- یکی از نواقض اسلام

بدان که مسخره کردن به رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و یا از آنچه از طرف او آمده از نواقض ده گانه اسلام است که محمد بن سلیمان التمیمی آن را در کتاب خود آورده است همانند: مسخره کردن به ریش، یا مسخره کردن به کسی که مسواک استعمال می‌کند.
و هیچ فرقی بین کسی که شوخی می‌کند و یا جدی می‌گوید نیست بجز کسیکه مجبور باشد.

۱- صحیح‌ایم بخاری.

۲- پس باید از این دو نعمت صحت و فراغت استفاده کامل کرده آن را در اعمال و کردار نیک و مرغوب و مباح بکار برد.

باریتعالی می‌فرماید: ﴿قُلْ أِبَاللَّهِ وَعَآئِيَّتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَدِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴾ [التوبه: ۶۵].

«و اگر از آنها بپرسند که چرا سخریه و استهزاء می‌کنید؟ پاسخ دهند: ما به مزاح و شوخی سخن گوئیم، ای رسول بگو به آنها آیا به خدا و آیات خدا و رسول خدا تمسخر می‌کنید؟ عذر نیاورید که عذرتان بکلی پذیرفته نیست، زیرا شما بعد از ایمان کافر شدید».

۴۳- انذار و اخطار از تراشیدن ریش و دلایل تحریم آن

ابن جریر الطبری تاریخ نویس مشهور اسلامی رحمته الله از زید بن حبیب داستان دو فرستاده انوشیروان پادشاه ایران را روایت می‌کند که آندو بر رسول اکرم صلی الله علیه و آله در حالیکه ریش خود را تراشیده و سیبل خود را بلند کرده بودند وارد شدند، رسول الله صلی الله علیه و آله نگاه بسوی آنها را نپسندید و فرمودند: «ویلکما من أمرکما بهذا؟ قال: أمرنا ربنا، یعنیان کسری، فقال رسول الله صلی الله علیه و آله: ولكن الله أمرني بإعفاء لحيتي وقص شاربي»^(۱).

«وای بر شما چه کسی شما را به این - یعنی به تراشیدن ریش و بلند کردن سیبل - دستور داده؟ گفتند: خدایمان به ما امر کرده - مقصودشان کسری انوشیروان بود - رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: ولكن خدای من به من امر فرموده تا ریش خود را بلند کرده و سیبل را کوتاه کنم».

بر خورد وی صلی الله علیه و آله با کفار چنین بود پس حال مسلمانانی که ریش می‌تراشند چه می‌شود؟!

و از احادیثی که در تحریم تراشیدن ریش وارد شده، حدیث عبدالله بن

عمر رضی الله عنهما است که می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «أَنْهَكُوا الشَّوَارِبَ، وَأَعْفُوا اللَّحَى»^(۱).

«سبیل‌ها را کوتاه کنید و ریش‌های خود را بلند نگهدارید».

و أبوهریره رضی الله عنه روایت می‌کند که رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «جُزُوا الشَّوَارِبَ وَأَرْخُوا اللَّحَى خَالِفُوا الْمُجُوسَ»^(۲).

«سبیل‌ها را کوتاه کنید، و ریش‌ها را بلند کنید و با مجوس - یعنی زرتشتیان - مخالفت کنید».

أنس بن مالک رضی الله عنه روایت می‌کند که رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «أَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَأَعْفُوا اللَّحَى وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ»^(۳).

«سبیل‌ها را کوتاه کنید و ریش‌ها را بلند کنید و با یهود مشابهت نکنید».
پس برای ما شایسته است که از تمامی دستورات رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم پیروی کنیم و از همه آنچه نهی کرده اجتناب و دوری ورزیم.

۴۴- ترغیب بر حفظ زبان از هر آفت و بلا

زبان‌ت را از دروغگوئی، غیبت، سخن چینی، مسخره و استهزاء دیگران حفظ کن، زیرا این کارها از عادات زشت و ناپسند است و خداوند کسی را که به یکی از این صفات متصف باشد تهدید به عذاب شدید نموده است، و خودت را به یاد خدا: «سبحان الله»، «لا إله إلا الله»، و «الله أكبر» گفتن عادت

۱- صحیح امام بخاری.

۲- صحیح امام مسلم.

۳- روایت امام طحاوی.

.۵۵

ولی متأسفانه در جلسه‌های این زمان سخنان بد و ناپسند و آنچه خدا و رسول خدا ﷺ از آن راضی نمی‌شوند گفته می‌شود. پس بر کسانی که به این جلسه‌ها حضور می‌یابند واجب است که از خدا بترسند و چنین سخنان را با أسلوب خوب و با نصیحت و کلمه حکمت‌آمیز انکار کنند، و بایستی جلسه‌هایمان را به چیزهایی که منفعت و سود دنیا و آخرت دارد مشغول کنیم.

۴۵- ترغیب بر انکارکردن منکر و هر کار زشت و ناپسند

نهی از منکر کن و بر دینت غیرت داشته باش، رسول اکرم ﷺ می‌فرمایند: «مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ»^(۱).

«کسی که از شما منکر و زشت و ناپسندی را دید آن را با دست خود تغییر دهد، و اگر نتوانست با زبان خود آن را تغییر دهد، و اگر با زبان هم نتوانست با قلب خود آن را زشت و بد بداند، و این مرحله ضعیف‌ترین مرحله ایمان است.»

ولی باید أسلوب انکار با کلمه حکمت‌آمیز و نصیحت خوب باشد چنانکه باری تعالی در قرآن می‌فرماید: ﴿أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ﴾ [النحل: ۱۲۵].

«ای رسول خدا خلق را به حکمت و برهان و موعظه نیکو به راه خدا

۱- روایت از امام أحمد، و مسلم، و أبوداود، و ترمذی، و نسائی، و ابن ماجه است.

دعوت کن، و با بهترین طریق مناظره کن، که البته خدا عاقبت حال کسی که از راه او گمراه شده و آنکه هدایت یافته بهتر می‌داند».

نمونه‌ای از غیرت گذشتگان:

سفیان الثوری رضی الله عنه می‌گوید: «إِنِّي لَأَرَى الْمُنْكَرَ وَلَا أُسْتَطِيعُ أَنْ أُغَيِّرَهُ فَأَبُولُ دِمَاءً».

«اگر منکری را دیدم و نتوانستم آن را تغییر دهم خون‌دار می‌کنم».

۴۶- حقیقت دینداری

ای برادر بدانکه متمسک و پای بند بودن به دین اسلام فقط گذاشتن ریش، و کوتاه کردن لباس - شلوار و قمیص و غیره - نیست، بلکه با انجام این کارها، تدین اخلاقی عملی در تمامی و سایر امور زندگی هر مسلمان است، پس هر مسلمان مقید و مسئول است که در همه جا: مسجد، منزل، بازار، با برادران، و أهل خانواده‌اش، با همسایگان، پدر و مادر، و خویشان، خوش رفتار و خوش اخلاق باشد.

۴۷- دعای هم و غم و آندوه

رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: «مَا أَصَابَ أَحَدًا قُطْرٌ هَمٌّ وَلَا حَزَنٌ فَقَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ فِي حُكْمِكَ عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتُ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِيحَ قَلْبِي وَنُورَ صَدْرِي وَجَلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي. إِلَّا أَذْهَبَ اللَّهُ هَمَّهُ وَحُزْنَتهُ وَأَبْدَلَهُ مَكَانَهُ فَرَجًا. قَالَ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا تَتَعَلَّمُهَا فَقَالَ بَلْ يَنْبَغِي

لِمَنْ سَمِعَهَا أَنْ يَتَعَلَّمَهَا»^(۱).

«هر کس از شما که دچار نگرانی و دلتنگی شود با خواندن این دعا نگرانی او برطرف شده به خوشحالی تبدیل می‌شود: خدایا من بنده تو هستم، و فرزند بنده تو هستم^(۲)، و فرزند کنیز تو هستم^(۳)، پیشانی ام در دست تو است، حکم تو بر من جاری است، فیصله تو در مورد من عین عدالت است، به همه اسم‌های که تو خودت را به آن نامیده‌ای یا به یکی از خلقت آموزش داده‌ای یا در علم غیب به خود اختصاص داده‌ای از تو مسئلت دارم تا این قرآن عظیم را بهار دلم، نور سینه‌ام، و بر طرف‌کننده حزن و اندوهم قرار دهی؛ به رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ گفته شد: آیا آن را یاد بگیریم؟ فرمودند: کسیکه آن را بشنود بایستی آن را یاد بگیرد».

۴۸- وجوب اجابت دعوت عروسی

اگر به جشن عروسی دعوت شدی در اجابت کسی که تو را دعوت نموده است به خود شک و تردد راه مده، از دعوت فرار مکن و عذرهای بیهوده و واهی نیاور، زیرا عدم اجابت دعوت، نافرمانی خدا و رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ است، چنانکه رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می‌فرماید: «بَشَّرُ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ يُدْعَى إِلَيْهَا الْأَغْنِيَاءُ وَيُمْنَعُهَا الْمَسَاكِينُ وَمَنْ لَمْ يُجِبِ الدَّعْوَةَ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ»^(۴).

بدترین طعام و خوراکیها خوراک جشن عروسی است زیرا از کسیکه به دعوت می‌آید جلوگیری می‌شود، و کسیکه از آن امتناع می‌ورزد و دعوت را

۱- امام أحمد در مسند با سند صحیح.

۲- مقصود پدر است.

۳- مقصود مادر است.

۴- صحیح امام مسلم.

نمی‌پذیرد، دعوت می‌شود^(۱)، و کسیکه دعوت را اجابت نکند خدا و رسول خدا ﷺ را نافرمانی کرده است.

۴۹- یاد آوری:

وا حسرتی و اشقواتی من یوم نشر کتابیه
 و طول حزننی إن أکن أوتیتیه بشمالیه
 و إذا سئلت عن الخطاء ما إذا یکون جوابیه
 و حر قلبی أن یکون مع القلوب القاسیه^(۲)

جای بس افسوس و بدبختی است روزی که کتابم گسترده شود.
 وای بر طولانی بودن غم و اندوهم اگر کتاب اعمالم را به دست چپ من دهند.

و اگر از گناهان و اشتباهاتم سؤال شوم پس جوابم چه خواهد بود؟
 وای بر گرمی و تاب و تبی قلبم اگر با قلب‌های بی‌عاطفه و سخت باشد.

۵۰- خاتمه و پایان نصیحت و فائده‌ها

و در پایان ای برادر آیا فکر کرده‌ای که این دنیا را به همین زودی‌ها وداع خواهی گفت، پس چه چیز برای این سفر آماده کرده‌ای؟
 و آیا هیچ فکر کرده‌ای که فردا تو را در قبری که طول آن چند متر و عرض آن چند وجب خواهد بود می‌گذارند؟ و آن قبر بوستانی از بوستان‌های

۱- یعنی ثروتمندان که از دعوت امتناع می‌ورزند، دعوت می‌شوند، و فقیران که به دعوت اجابت می‌کنند، از آن جلوگیری می‌شوند.

۲- از کتاب (الرقائق) نوشته محمد راشد.

بهشت و یا گودالی از گودال‌های جهنم خواهد بود؟ - والعیاذ بالله -
 پس با چه چیز منزل خود را می‌سازی، ای برادر تو را نصیحت می‌کنم
 تا به زیارت مقابر هر چند مدتی یکبار بروی، زیرا نفس به امور دنیای فانی
 غافل و مشغول می‌شود.

رسول الله ﷺ اُمت خود را به زیارت مقابر امر فرموده چنانکه
 می‌فرمایند: «كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ، فَزُورُوهَا، فَإِنَّهَا تُذَكِّرُ
 الْآخِرَةَ»^(۱).

«شما را از زیارت قبرها منع کرده بودم، ولی الآن آن را زیارت کنید، زیرا
 شما را بیاد آخرت می‌اندازد».

و به ما چگونگی آداب زیارت به مقابر را آموزش دادند، چنانکه بریده رضی الله عنه
 روایت می‌کند که رسول اکرم ﷺ ما را یاد می‌داندند که اگر به مقابر رفتیم
 چنین بگوئیم: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِن
 شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ، وَنَحْنُ لَكُمْ تَبَعٌ كَسَأَلَ اللَّهُ الْعَافِيَةَ»^(۲).

«ای ساکنین سرزمین مؤمنین و مسلمین، سلام و درود بر شما باد، و ما
 نیز این شاء الله به شما می‌پیوندیم، از باری تعالی برای ما و شما عافیت و
 سلامتی و تندرستی آرزو مندیم».

برادر تو را نصیحت می‌کنم تا قلب خود را از دشمنی و کینه جوئی به
 دیگران پاک نگهداری، اول با خدای خود صلح کن، و سپس با برادران
 مسلمان خود، زیرا رسول اکرم ﷺ مسلمانان را از کینه توزی و دشمنی بر
 یکدیگر بر حذر داشته چنانکه می‌فرمایند «تعرض الأعمال في كل يوم اثنين

۱- صحیح امام مسلم، و روایت امام ترمذی «فإنها تذكركم الآخرة».

۲- صحیح امام مسلم.

وخمیس فیغفر الله لكل امرئ إلاّ امراءً كانت بینہ و بین أخیه شحناء، فیقول
اتركوا هذین حتی یصطلحا»^(۱).

اعمال انسان‌ها هر دوشنبه و پنج‌شنبه بر خداوند عرضه می‌شود، خداوند
گناهان همه انسانها را می‌بخشد بجز انسانی که با دیگری دشمنی و کینه
توزی دارد، خداوند می‌فرماید: این دو را بگذارید تا با هم صلح کنند.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین، وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله

وصحبه وسلم تسليماً كثيراً.

۱- صحیح امام مسلم، و سنن امام أبوداود.